

ΚΡΙΣΠΟΥ 9, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 546 34, ΕΛΛΑΔΑ, Τηλ: +30 2310 960 820-1, Φαξ: +30 2310 960 822, E-mail: info@cdsee.org.

Δελτίο τύπου, 19 Οκτωβρίου 2004

Πρόγραμμα: Disclosing Hidden History: Lustration in the Western Balkans

Σεμινάριο: Lustration Legislation and Procedures

Τίρανα, 14-17 Οκτωβρίου 2004

Το Κέντρο για τη Δημοκρατία και τη Συμφιλίωση στην Νοτιανατολική Ευρώπη με έδρα την Θεσσαλονίκη σε συνεργασία με το Albanian Human Rights Group οργάνωσαν ένα σεμινάριο στα Τίρανα* με αντικείμενο τη διαδικασία του Lustration στην περιοχή των Δυτικών Βαλκανίων. Στο σεμινάριο πήραν μέρος 45 εμπειρογνώμονες (νομικοί, βουλευτές, ανώτεροι υπάλληλοι της δημόσιας διοίκησης, ακαδημαϊκοί, δημοσιογράφοι, και μη κυβερνητικές οργανώσεις) από 8 χώρες**. Το σεμινάριο προσέλκυσε την προσοχή των τοπικών και διεθνών μέσων μαζικής ενημέρωσης.

Τα ερωτήματα που απασχόλησαν το σεμινάριο ήταν: Ποιες ήταν οι θετικές εμπειρίες στις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων, ποιες από αυτές μπορούν να εφαρμοστούν στις υπόλοιπες χώρες της περιοχής, και ποιες αρνητικές εμπειρίες πρέπει να αποφευχθούν; Αυτά τα ερωτήματα τέθηκαν αναφορικά με δύο θέματα: Lustration και νομοθεσία από τη μια πλευρά, και το θέμα πρόσβασης στα αρχεία των μυστικών υπηρεσιών από την άλλη.

Το πρώτο μέρος του σεμιναρίου ασχολήθηκε με τις νομικές και πολιτικές εξελίξεις όσον αφορά στη διαδικασία του Lustration στα Δυτικά Βαλκάνια. Η ανάλυση διαφορετικών υποθέσεων έδωσε την συνοπτική εικόνα των εξελίξεων στην Αλβανία, στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη, στην Κροατία, στην Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, καθώς και στην Σερβία-Μαυροβούνιο. Αν και η κάθε υπόθεση ήταν μεμονωμένη, στο σύνολο αναδείχθηκαν αξιοσημείωτες ομοιότητες: Αδύναμα αποτελέσματα παρά την σχετική νομοθεσία (Αλβανία), νομοθεσία μόνο ως τμήμα μιας δικαιοπραξίας και χωρίς καθόλου επιπτώσεις (Σερβία-Μαυροβούνιο), ή και έλλειψη της σχετικής νομοθεσίας.

Το δεύτερο μέρος του σεμιναρίου ήταν αφιερωμένο στις διατάξεις (άρθρα ή παροχές) και τις διαδικασίες όσον αφορά στη δημόσια πρόσβαση στα αρχεία των μυστικών υπηρεσιών. Πάλι, οι διαφορετικές μέθοδοι που χρησιμοποιήθηκαν, οδήγησαν σε παρόμοια αποτελέσματα. Στις περισσότερες των περιπτώσεων, κάποιοι νομικοί κανονισμοί είχαν υιοθετηθεί, αλλά στην πράξη η πρόσβαση του κοινού σε αυτά τα αρχεία υφίσταται παντού ισχυρούς περιορισμούς ή ακόμα και καταχρήσεις.

Το τρίτο μέρος του σεμιναρίου ανέλυσε τα γενικά συμπεράσματα. Υπήρξε μια ευρεία συναίνεση ότι η κατάσταση είναι στο σύνολό της ιδιαίτερα σοβαρή, παρά τις μικρές μεμονωμένες διαφορές. Η συζήτηση σχετικά με τα αποτελέσματα των αναλύσεων δημιούργησε επίσης το ερώτημα εάν ένα τέτοιο εγχείρημα είναι δυνατόν να πραγματοποιηθεί μετά από τη πάροδο εκτεταμένης χρονικής περιόδου. Πάντως, το ενδιαφέρον για τη διαδικασία του Lustration διαφέρει από χώρα σε χώρα: στην Αλβανία το ενδιαφέρον επικεντρώνεται στην περίοδο πριν το 1991, στη Βοσνία-

Ερζεγοβίνη, στην Κροατία καθώς και στη Σερβία-Μαυροβούνιο, το ενδιαφέρον εστιάζεται στην δεκαετία του 1990.

Εν κατακλείδι, οι συμμετέχοντες συμφώνησαν ότι οι νομικές, κοινωνικές και πολιτικές προϋποθέσεις για την απαραίτητη *κάθαρση* χρειάζονται περισσότερο σχεδιασμό, αλλά εξαιτίας των διαφορετικών συνθηκών, το σημείο εκκίνησης πρέπει να είναι το εκάστοτε περιβάλλον, όπως για παράδειγμα η συγκεκριμένη ιστορία της κάθε χώρας. Υπογραμμίστηκε επίσης ότι ένα *μοντέλο* για όλες τις χώρες, δεν μπορεί να λειτουργήσει.

*Σε συνεργασία με: Center for Antiwar Action in Belgrade, Center for Interdisciplinary Postgraduate Studies of the University of Sarajevo, Croatian Helsinki Committee for Human Rights in Zagreb, Foundation Open Society Institute Macedonia-Skopje.

** (Αλβανία, Βοσνία και Ερζεγοβίνη, Κροατία, Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, Γερμανία, Ελλάδα, Σερβία και Μαυροβούνιο και ΗΠΑ)